

Πιθανότητες και Στατιστική

Διάλεξη 4

Ανεξαρτησία

Αντώνης Οικονόμου

Τμήμα Μαθηματικών
Πανεπιστήμιο Αθηνών

16 Οκτωβρίου 2014

Διαισθητική έννοια ανεξαρτησίας

Διαισθητική έννοια ανεξαρτησίας

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός δεν μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.

Διαισθητική έννοια ανεξαρτησίας

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός δεν μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow P(A|B) = \frac{P(AB)}{P(B)} = P(A)$
ή
 $P(B|A) = \frac{P(AB)}{P(A)} = P(B).$

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- Αν $P(B) > 0$ τότε
 A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(A|B) = P(A)$.

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- Αν $P(B) > 0$ τότε
 A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(A|B) = P(A)$.
- A, B υπό δέσμευση ανεξάρτητα, δεδομένου του C με $P(C) > 0$
 $\Leftrightarrow P(AB|C) = P(A|C)P(B|C)$.

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- Αν $P(B) > 0$ τότε
 A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(A|B) = P(A)$.
- A, B υπό δέσμευση ανεξάρτητα, δεδομένου του C με $P(C) > 0$
 $\Leftrightarrow P(AB|C) = P(A|C)P(B|C)$.
- Αν $P(BC) > 0$ τότε
 A, B υπό δέσμευση ανεξάρτητα, δεδομένου του C με $P(C) > 0$
 $\Leftrightarrow P(A|BC) = P(A|C)$.

Ανεξαρτησία για 2 ενδεχόμενα

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- Αν $P(B) > 0$ τότε
 A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(A|B) = P(A)$.
- A, B υπό δέσμευση ανεξάρτητα, δεδομένου του C με $P(C) > 0$
 $\Leftrightarrow P(AB|C) = P(A|C)P(B|C)$.
- Αν $P(BC) > 0$ τότε
 A, B υπό δέσμευση ανεξάρτητα, δεδομένου του C με $P(C) > 0$
 $\Leftrightarrow P(A|BC) = P(A|C)$.
- Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Δεσμευμένη ανεξαρτησία.

Ανεξαρτησία για πολλά ενδεχόμενα

Ανεξαρτησία για πολλά ενδεχόμενα

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(\bigcap_{i \in S} A_i) = \prod_{i \in S} P(A_i)$, για κάθε $S \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$.

Ανεξαρτησία για πολλά ενδεχόμενα

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(\bigcap_{i \in S} A_i) = \prod_{i \in S} P(A_i)$, για κάθε $S \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$.
- π.χ. για $n = 3$, A_1, A_2, A_3 ανεξάρτητα

$$P(A_1 \cap A_2) = P(A_1)P(A_2)$$

$$P(A_1 \cap A_3) = P(A_1)P(A_3)$$

$$P(A_2 \cap A_3) = P(A_2)P(A_3)$$

$$P(A_1 \cap A_2 \cap A_3) = P(A_1)P(A_2)P(A_3).$$

Ανεξαρτησία για πολλά ενδεχόμενα

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(\cap_{i \in S} A_i) = \prod_{i \in S} P(A_i)$, για κάθε $S \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$.
- π.χ. για $n = 3$, A_1, A_2, A_3 ανεξάρτητα

$$P(A_1 \cap A_2) = P(A_1)P(A_2)$$

$$P(A_1 \cap A_3) = P(A_1)P(A_3)$$

$$P(A_2 \cap A_3) = P(A_2)P(A_3)$$

$$P(A_1 \cap A_2 \cap A_3) = P(A_1)P(A_2)P(A_3).$$

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα ανά ζεύγη
 $\Leftrightarrow P(A_i \cap A_j) = P(A_i)P(A_j)$, για κάθε $i, j \in \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$ με $i \neq j$.

Ανεξαρτησία για πολλά ενδεχόμενα

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα $\Leftrightarrow P(\cap_{i \in S} A_i) = \prod_{i \in S} P(A_i)$, για κάθε $S \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$.
- π.χ. για $n = 3$, A_1, A_2, A_3 ανεξάρτητα

$$P(A_1 \cap A_2) = P(A_1)P(A_2)$$

$$P(A_1 \cap A_3) = P(A_1)P(A_3)$$

$$P(A_2 \cap A_3) = P(A_2)P(A_3)$$

$$P(A_1 \cap A_2 \cap A_3) = P(A_1)P(A_2)P(A_3).$$

- $A_1, A_2, \dots, A_n$ ανεξάρτητα ανά ζεύγη
 $\Leftrightarrow P(A_i \cap A_j) = P(A_i)P(A_j)$, για κάθε $i, j \in \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$ με $i \neq j$.
- Ανεξαρτησία $\Rightarrow$ (αλλά $\not\Leftarrow$) Ανεξαρτησία ανά ζεύγη.

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν** μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν** μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν** μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- A, B ασυμβίβαστα

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν** μεταβάλλει την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- A, B ασυμβίβαστα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **αποκλείει** την πραγματοποίηση του άλλου.

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν μεταβάλλει** την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- A, B ασυμβίβαστα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **αποκλείει** την πραγματοποίηση του άλλου.
 $\Leftrightarrow AB = \emptyset$ (οπότε και $P(AB) = 0$).

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν μεταβάλλει** την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- A, B ασυμβίβαστα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **αποκλείει** την πραγματοποίηση του άλλου.
 $\Leftrightarrow AB = \emptyset$ (οπότε και $P(AB) = 0$).
- A, B ανεξάρτητα $\not\Rightarrow, \neq A, B$ ασυμβίβαστα.

Ασυμβίβαστα - Ανεξάρτητα

- A, B ανεξάρτητα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **δεν μεταβάλλει** την πιθανότητα πραγματοποίησης του άλλου.
 $\Leftrightarrow P(AB) = P(A)P(B)$.
- A, B ασυμβίβαστα
 $\Leftrightarrow$ η γνώση της πραγματοποίησης του ενός **αποκλείει** την πραγματοποίηση του άλλου.
 $\Leftrightarrow AB = \emptyset$ (οπότε και $P(AB) = 0$).
- A, B ανεξάρτητα $\not\Rightarrow, \not\Leftarrow A, B$ ασυμβίβαστα.
- Είναι δυνατόν A, B ανεξάρτητα και ασυμβίβαστα;

Μερικές ιδιότητες

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
     B, A ανεξάρτητα,
     A, B^c ανεξάρτητα,

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,
 A, B^c ανεξάρτητα,
 A^c, B^c ανεξάρτητα.

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,
 A, B^c ανεξάρτητα,
 A^c, B^c ανεξάρτητα.
- A, B, C ανεξάρτητα $\Rightarrow$

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,
 A, B^c ανεξάρτητα,
 A^c, B^c ανεξάρτητα.
- A, B, C ανεξάρτητα $\Rightarrow$
 $A, B \cup C$ ανεξάρτητα,

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,
 A, B^c ανεξάρτητα,
 A^c, B^c ανεξάρτητα.
- A, B, C ανεξάρτητα $\Rightarrow$
 $A, B \cup C$ ανεξάρτητα,
 $A, B \cap C$ ανεξάρτητα,

Μερικές ιδιότητες

- A, B ανεξάρτητα $\Leftrightarrow$
 B, A ανεξάρτητα,
 A, B^c ανεξάρτητα,
 A^c, B^c ανεξάρτητα.
- A, B, C ανεξάρτητα $\Rightarrow$
 $A, B \cup C$ ανεξάρτητα,
 $A, B \cap C$ ανεξάρτητα,
 $A, B \cap C^c$ ανεξάρτητα,
...

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.
- B : η δεύτερη ζαριά να είναι 3.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.
- B : η δεύτερη ζαριά να είναι 3.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 7.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.
- B : η δεύτερη ζαριά να είναι 3.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 7.
- Είναι τα A, B, C ανεξάρτητα ανά ζεύγη; ανεξάρτητα;

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.
- B : η δεύτερη ζαριά να είναι 3.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 7.
- Είναι τα A, B, C ανεξάρτητα ανά ζεύγη; ανεξάρτητα;
- D : το άθροισμα των ζαριών να είναι 5.

Ανεξαρτησία ανά δύο $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία.

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 4.
- B : η δεύτερη ζαριά να είναι 3.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 7.
- Είναι τα A, B, C ανεξάρτητα ανά ζεύγη; ανεξάρτητα;
- D : το άθροισμα των ζαριών να είναι 5.
- Είναι τα A, D ανεξάρτητα;

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

- Ρίψη 2 ζαριών.

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 1,2 ή 3.

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 1,2 ή 3.
- B : η πρώτη ζαριά να είναι 3,4 ή 5.

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 1,2 ή 3.
- B : η πρώτη ζαριά να είναι 3,4 ή 5.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 9.

$$P(ABC) = P(A)P(B)P(C) \not\Rightarrow \text{Ανεξαρτησία.}$$

- Ρίψη 2 ζαριών.
- A : η πρώτη ζαριά να είναι 1,2 ή 3.
- B : η πρώτη ζαριά να είναι 3,4 ή 5.
- C : το άθροισμα των ζαριών να είναι 9.
- Ισχύει $P(ABC) = P(A)P(B)P(C)$; Είναι τα A, B, C ανεξάρτητα;

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

- Ρίψη 2 δίκαιων νομισμάτων.

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

- Ρίψη 2 δίκαιων νομισμάτων.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

- Ρίψη 2 δίκαιων νομισμάτων.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.
- K_2 : η δεύτερη ρίψη είναι κορώνα.

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

- Ρίψη 2 δίκαιων νομισμάτων.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.
- K_2 : η δεύτερη ρίψη είναι κορώνα.
- D : οι δυο ρίψεις έχουν διαφορετικά αποτελέσματα.

Ανεξαρτησία $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία υπό δέσμευση

- Ρίψη 2 δίκαιων νομισμάτων.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.
- K_2 : η δεύτερη ρίψη είναι κορώνα.
- D : οι δυο ρίψεις έχουν διαφορετικά αποτελέσματα.
- Είναι τα K_1 , K_2 ανεξάρτητα; ανεξάρτητα υπό δέσμευση δεδομένου του D ;

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθانا μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.
- Το κόκκινο φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.01.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.
- Το κόκκινο φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.01.
- B : επιλέχθηκε το μπλε νόμισμα.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.
- Το κόκκινο φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.01.
- B : επιλέχθηκε το μπλε νόμισμα.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.
- Το κόκκινο φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.01.
- B : επιλέχθηκε το μπλε νόμισμα.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.
- K_2 : η δεύτερη ρίψη είναι κορώνα.

Ανεξαρτησία υπό δέσμευση $\not\Rightarrow$ Ανεξαρτησία

- Επιλογή ενός νομίσματος μεταξύ του μπλε και του κόκκινου και ρίψη του 2 φορές (ανεξάρτητες ρίψεις).
- Το νόμισμα επιλέγεται ισοπίθανα μεταξύ του μπλε και του κόκκινου.
- Το μπλε φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.99.
- Το κόκκινο φέρνει κορώνα με πιθανότητα 0.01.
- B : επιλέχθηκε το μπλε νόμισμα.
- K_1 : η πρώτη ρίψη είναι κορώνα.
- K_2 : η δεύτερη ρίψη είναι κορώνα.
- Είναι τα K_1, K_2 ανεξάρτητα υπό δέσμευση δεδομένου του B ; ανεξάρτητα;

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamond$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J, Q, K, A).

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamond$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J, Q, K, A).
- A: Το τραπουλόχαρτο είναι $\clubsuit$.

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamondsuit$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J , Q , K , A).
- A : Το τραπουλόχαρτο είναι $\clubsuit$.
- B : Το τραπουλόχαρτο είναι K .

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamondsuit$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J , Q , K , A).
- A : Το τραπουλόχαρτο είναι $\clubsuit$.
- B : Το τραπουλόχαρτο είναι K .
- Είναι τα A , B ανεξάρτητα;

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamondsuit$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J, Q, K, A).
- A: Το τραπουλόχαρτο είναι $\clubsuit$.
- B: Το τραπουλόχαρτο είναι K.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα;
- Έστω ότι από την αρχική τράπουλα έχει αφαιρεθεί το $2\diamondsuit$ και μετά επιλέγεται ένα τραπουλόχαρτο.

Άσκηση 1: Επιλογή τραπουλόχαρτου

- Τραπουλόχαρτο επιλέγεται από συνήθη τράπουλα με 52 φύλλα, μοιρασμένα σε 4 “χρώματα” ($\clubsuit$, $\diamondsuit$, $\heartsuit$, $\spadesuit$) καθένα εκ των οποίων έχει 13 αριθμούς (2, 3, ..., 10, J, Q, K, A).
- A : Το τραπουλόχαρτο είναι $\clubsuit$.
- B : Το τραπουλόχαρτο είναι K .
- Είναι τα A , B ανεξάρτητα;
- Έστω ότι από την αρχική τράπουλα έχει αφαιρεθεί το $2\diamondsuit$ και μετά επιλέγεται ένα τραπουλόχαρτο.
- Είναι τα A , B ανεξάρτητα;

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.
- B : το ενδεχόμενο ο αριθμός να διαιρείται με το 3.

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.
- B : το ενδεχόμενο ο αριθμός να διαιρείται με το 3.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα;

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.
- B : το ενδεχόμενο ο αριθμός να διαιρείται με το 3.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ;

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.
- B : το ενδεχόμενο ο αριθμός να διαιρείται με το 3.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ; ;

Άσκηση 2: Επιλογή αριθμού από το $\{1, 2, \dots, n\}$

- Μια κάλπη περιέχει τους αριθμούς $1, 2, \dots, n$.
- Επιλέγουμε έναν αριθμό.
- A : το ενδεχόμενο ο αριθμός να είναι άρτιος.
- B : το ενδεχόμενο ο αριθμός να διαιρείται με το 3.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ; ;

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.
- B : ο Y είναι άρτιος.

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.
- B : ο Y είναι άρτιος.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα;

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.
- B : ο Y είναι άρτιος.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ;

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.
- B : ο Y είναι άρτιος.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ; ;

Άσκηση 3: Ζάρι πρώτα, νόμισμα μετά

- Ρίχνουμε ένα συνηθισμένο δίκαιο ζάρι.
- X : η ένδειξη του ζαριού.
- Ρίχνουμε ένα δίκαιο νόμισμα X φορές.
- Y : ο αριθμός των “κεφαλών” στις ρίψεις.
- A : ο X είναι άρτιος.
- B : ο Y είναι άρτιος.
- Είναι τα A, B ανεξάρτητα; ; ;

Μελέτη

Μελέτη

Μπερτσεκάς, Δ.Π. και Τσιτσικλής, Γ.Ν. (2013) Εισαγωγή στις Πιθανότητες με Στοιχεία Στατιστικής, Εκδόσεις Τζιόλα.

- Θεωρία:

1.5 Ανεξαρτησία

- Ασκήσεις:

1.5 Προβλήματα 30, 34, 35, 36, 40